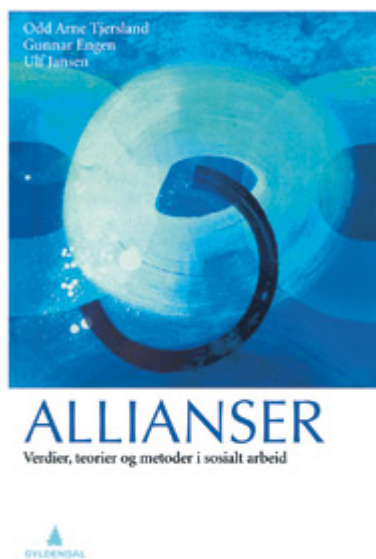

Allianser med barn og unge

PUBLISERT 5. april 2011

Odd Arne Tjersland, Gunnar Engen og Ulf Jansen | **Allianser** Verdier, teorier og metoder i sosialt arbeid, *Gyldendal Akademisk*, 2010. 320 sider

Med valget av tittelen *Allianser* løfter forfatterne fram betydningen av et tillitsfullt samarbeid mellom klient og hjelper i terapi og sosialt arbeid. Undertittelen «sosialt arbeid» kan muligens virke noe fremmed for psykologer. Forfatterne begrunner valget ved å si at boken er skrevet med tanke på mange ulike sammenhenger der fagfolk møter barn og unge, både individuelt og i et miljø. Jeg synes boken svarer til denne ambisjonen. Den gir nyttige analyser både av den direkte samhandlingen med klienter og av kontekstuelle forhold som påvirker det som skjer i behandlingsmiljøer.

Pedagogisk

Boken består av tre hoveddeler: del 1 om ideologi og teori, del 2 om metoder og del 3 om roller, etikk og organisasjon. I første del inviteres det til en diskusjon om verdiene vi velger å legge til grunn i vårt arbeid med mennesker. I tillegg gjennomgår forfatterne sentrale terapitradisjoner. Relevant kunnskap fra utviklingspsykologi, gruppepsykologi og psykoterapiforskning har også fått en plass.

I del 2 tar forfatterne for seg prosesser og metoder i behandlingen av barn og unge, både generelt og knyttet til institusjonsbehandling. Godt formulerte beskrivelser og operasjonaliseringer gjør det lett for leseren å forstå metodene og å lære seg dem. Del 3 drøfter ferdigheter, roller og etiske utfordringer i arbeidet med klienter. I tillegg rettes oppmerksomheten mot organisatoriske sider og rammeforhold omkring behandlingen.

Fremstillingen veksler mellom små historier fra praksis, beskrivelser av terapeutiske metoder forankret i ulike terapitradisjoner og teorier, samt forfatterens egne vurderinger basert på det brede erfaringsgrunnlaget de har. Hvert kapittel avsluttes med spørsmål og problemstillinger til leseren.

Respekt og ydmykhet

En rød tråd i boken er betydningen av å vise respekt for det klienten selv har med seg inn i relasjonen til en behandler. Innledningskapittelet starter da også med en historie som viser betydningen av ydmykhet i arbeidet med andre mennesker. Et eget kapittel i metodedelen av boka handler om relasjonsbygging. Samtlige av de andre metodekapitlene preges også av en relasjonell tenkning. I tillegg gjennomsyres boka av endringsoptimisme og ressursorientering. Med utgangspunkt i disse perspektivene gir forfatterne mange nære og tydelige beskrivelser av miljøterapeutisk tilrettelegging og tilnæringsmåter i praksis. De viser hvordan behandlere kan være i forkant og tilrettelegge konstruktive miljøer, slik at ikke-terapeutiske og ødeleggende maktkamper med barn og unge kan unngås.

Deler av boken er skrevet i samvirke med behandlere i institusjonsmiljøer, som har gitt innspill til metodebeskrivelser og språkbruk. En spennende arbeidsform, og det er kanskje en viktig grunn til boka etter min vurdering treffer moderne institusjonsbehandling godt. Leseren får et solid grunnlag for å forstå hva som er viktig ved terapeutiske holdninger. Den står i rak motsetning til lettvinne oppdragende holdninger og «raskt vite»-posisjoner. Det er også interessant lesing når metoder og dilemmaer diskuteres og settes i perspektiv til verdier, menneskesyn og filosofi som er behandlet innledningsvis i boken.

Erfaringsnær og tankevekkende

Dette er en utmerket lærebok for alle som er interessert i behandlingsarbeid, enten det er til selvstudier eller til undervisning. Den bør være selvsagt i miljøterapeututdanning. For institusjoner er den et utmerket redskap for refleksjon og dialog om kring spesifikke tema. Her er det mange enkeltkapitler eller underavsnitt som kan brukes til diskusjon. For psykologer i institusjonsmiljøer er det en velegnet oppslagsbok. Den er også egnet til å gi ledere i helsevesenet gode innspill til hvordan institusjoner og behandlingskontekster kan organiseres til klientens beste.

I siste del av boken settes institusjoner og institusjonsbehandling inn i en sosialpolitisk sammenheng. Rammevilkår beskrives og drøftes, blant annet gjennom stikkord som «rapportveldet», «standardisering», «sykdomstenking» og hvordan «systemenes spilleregler» kan skyve klienten ut i periferien. Boken slutter med en tankevekkende historie som utfordrer ideer om den rettlinjete veien til sosial forandring.

Konklusjon: En pedagogisk vel tilrettelagt lærebok, som samtidig formidler et vell av erfaringer fra praksis.

Anmeldt av Rune Frøyland, sjefpsykolog og faglig leder på Østbytunet behandlingssenter, psykisk helsetjeneste for barn

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 48, nummer 4, 2011, side